

ARAPÇA ve FARŞÇA KELİMELERİN İMLÂSI

Arapça ve Farsça kelimelerde kısa sesliler hareke ile (üstün (fetha), ötre (zamme), esre (kesre)); uzun sesliler yardımcı harfle (elif, vav, ye) yazılır.

Örnekler: a- â: mahzar: مَحْضَرٌ, qahhâr: قَهَّارٌ, žâlim: ظَالِمٌ.

Arapçada bazen uzun vokaller harfle gösterilmez.

الله	ilâh	Allâh	رحمن	Rahmân	لكن	lâkin	
كذلك	kezâlik	هذا	hazâ	هكذا	hakezâ	هارون=هرون	Hârun

ك Kef: Kef, Arapça harflerden birisidir. Farsçadaki kâf-ı Fârisî (g) ve Türkçedeki kâf-ı nunî (kâf-ı Türkî) de normalde ayrıcalık gösterir ancak bir işaret kullanılmadan yazıldığından birbirine karışmaktadır. Bu durum ise Osmanlıcada bir zorluk yaratmaktadır.

A. K sesi ك: Kâf-ı Arabî (kef):

كلام	kelâm	اكثر	ekşer	اكرام	ikrâm	اكين	ekin
كميک	kemik	كوثر	kevşer	كفالت	kefâlet	كلمه	kelime

B. G sesi ك: Kâf-ı Fârisî (gef):

گرچه	gerçi	گندم	gendüm	گديک	gedik	گچيد	geçid
گرفت	girift	گدک	gerek	گورک	gevrek	گزیده	güzîde

C. Kâf-ı nûnî (Kâf-ı Türkî = sağır kef = nazal n): ñ: Türkçe kelimelerde görülür. Kelime başında bulunmaz. Burundan gelen bir n+g sesini ifade eder. Eskiden نك şeklinde gösterilirdi. Bugün نك şeklinde gösterilmekte ise de noktaları çoğu zaman kullanılmaz.

آكلمق	añılmak	اكلشمق	añlaşmak	اكلاتمق	añlatmaq
چکه	çeñe	يکی	yeñi	يکيچری	yeñiçeri

D. Kâf-ı yâyi (Yumuşak y):

 Türkçeye mahsustur. ğ veya y olarak okunur.

اکری	eğri	اکر	eğer	اکرتی	eğreti
اکه	eğe	بکنمک	beğenmek	بک	beğ=bey

E. Kâf-ı vâvî: Bugün “v” ile yazılan bazı kelimeler eski imlâda ك kef ile yazılırdı. Bu sessizin aslı “g”dir. Daha sonra bir kısmı “y” bir kısmı “v” ile söylenir olmuştur. Bu şekilde kef yazılıp “v” okunan kablara kâf-ı vâvî denilir.

گوکرجن	güğercin= güvercin	گوکرته	güğerte = güverte
گوکده	gögde= gövde	سوکمک	sögmek = sövmek
دوکمک	dögmek = dövme	اوکز	ügez = üvez

ع ayın, عمع

Ayın harfi Arapçaya mahsustur. Türkçe kelimelerde ayın olmaz. Ayın harfi a, ı, i, o, u, ü sesinde okunabilmektedir. Harekesi cezm (sükun) olduğu zaman ise hiçbir harf karşılığı yoktur, ses vermez. Ayın sesli olarak okunduğundan bu harfin sol üst köşesine “ ‘ ” ayın işareti konulur. Ayın sessiz olduğunda ise, ayın harfinin bulunduğu yere “ ‘ ” işareti konulur.

A:

عبد	‘abd	عابد	‘abid	عجز	‘acz	عاجز	‘âciz
عجزه	‘aceze	عدد	‘aded	عادت	‘âdet	عدل	‘adl

ı-i:

عرض	‘ırz	عباد	‘ibâd	عبادت	‘ibâdet	عرفان	‘irfân
عنایت	‘inâyet	عزت	‘izzet	علم	‘ilm	علاج	‘ilâc

o-ö-u-ü:

علیا	‘ulyâ	عبور	‘ubûr	عربان	‘urbân	عرف	‘örf
عرفیه	‘örfiyye	عسرت	‘usret	عقده	‘uqde	عقلاء	‘uqalâ

Ayın sessiz olduğunda harf karşılığı yoktur; ayının bulunduğu yere “ ‘ ” işareti konulur:

بَعْضُ	ba‘zı,	مَعْدِنُ	ma‘den	مَعْقُولُ	ma‘kûl	مَعْمُولُ	ma‘mûl
مَعْدَه	mi‘de	نَعْمَتُ	ni‘met	أَعْظَمُ	a‘žam	مَعْرُوفُ	ma‘rûf